

Informatie ten behoeve van de EMU-verplichting

Algemeen

De door de waterschappen te leveren informatie om aan de EMU-verplichting te voldoen kan in twee hoofdsorten worden onderscheiden:

- over de financiële omvang van mutaties;
- over de standen van een aantal balansposten.

Mutaties

Voor het voldoen aan de Europese verplichting is uiteindelijk alleen informatie over de omvang van financiële transacties met derden nodig. Interne verrekeningen en toerekeningen (zoals bespaarde rente, doorbelasting van kostenplaatsen, doorbelasting van kapitaallasten, interne mutaties van reserves en voorzieningen, verschuivingen van bedragen tussen reserves, activering van bouwrente en personeelslasten alsmede de bestemming van het jaarrekeningresultaat) zijn voor de EMU-verplichting niet van belang. Om de aansluiting bij de administraties van de waterschappen te waarborgen, wordt echter informatie over alle transacties met derden, interne verrekeningen en toerekeningen opgevraagd. Zodoende kunnen zowel de waterschappen als het CBS een toetsing op volledigheid en consistentie uitvoeren.

Zoals in de basisnotitie (bijlage 3) is weergegeven kunnen de mutaties die door de waterschappen op kwartaalbasis ten behoeve van de EMU-verplichting moeten worden aangeleverd worden onderverdeeld in:

- mutaties in de exploitatiesfeer met betrekking tot kosten- en opbrengstsoorten;
- mutaties in de balanssfeer met betrekking tot investeringen en externe mutaties van voorzieningen en reserves;
- mutaties ten aanzien van schulden en vorderingen.

In deze notitie komen deze onderdelen successievelijk aan de orde.

Standgegevens

Aan het slot van deze notitie worden de balansposten (en hun specificatie) vermeld waarvan de standgegevens per ultimo van het betreffende kwartaal moeten worden geleverd.

Mutaties in de exploitatiesfeer met betrekking tot kosten- en opbrengstsoorten

Algemene toelichting

Door onder andere een vergelijking van de huidige comptabiliteitsvoorschriften waterschappen met de op grond van de EMU-verplichting aangepaste gemeentelijke comptabiliteitsvoorschriften is het Overlegorgaan comptabiliteitsvoorschriften waterschappen tot een nieuwe indeling in kosten- en opbrengstsoorten gekomen waarmee aan de informatiebehoefte van de EU kan worden voldaan. Door het toevoegen van 'kostensoortgroepen' respectievelijk 'opbrengstsoortgroepen' is geprobeerd wat meer structuur in de indeling aan te brengen.

Wat betreft de kostensoorten luidt de nieuwe indeling als volgt.

Kostensoortgroepen	Kostensoorten
1 Rente en afschrijvingen	1.1 Externe rentelasten
	1.2 Interne rentelasten
	1.3 Afschrijvingen van activa
	1.4 Afschrijvingen van boekverliezen
2 Personeelslasten	2.1 Salarissen huidig personeel en bestuurders
	2.2 Sociale premies
	2.3 Rechtstreekse uitkeringen huidig personeel en bestuur
	2.4 Overige personeelslasten
	2.5 Personeel van derden
	2.6 Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders
3 Goederen en diensten van derden	3.1 Duurzame gebruiksgoederen
	3.2 Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen
	3.3 Energie
	3.4 Huren en rechten
	3.5 Leasebetalingen SLB en CBL
	3.6 Pachten en erfpachten
	3.7 Verzekeringen
	3.8 Belastingen
	3.9 Onderhoud door derden
	3.10 Overige diensten door derden
4 Bijdragen aan derden	4.1 Bijdragen aan bedrijven
	4.2 Bijdragen aan overheden
	4.3 Bijdragen aan overigen
5 Toevoegingen voorzieningen/ onvoorzien	5.1 Toevoegingen aan voorzieningen
	5.2 Onvoorzien

De nieuwe indeling naar opbrengstsoorten is de volgende.

Opbrengstsoortgroepen	Opbrengstsoorten
1 Financiële baten	1.1 Externe rentebaten
	1.2 Interne rentebaten
	1.3 Dividenden en bonusuitkeringen
2 Personeelsbaten	2.1 Baten in verband met salarissen en sociale lasten
	2.2 Uitlening van personeel
3 Goederen en diensten aan derden	3.1 Verkoop van grond
	3.2 Verkoop van duurzame goederen
	3.3 Verkoop van overige goederen
	3.4 Opbrengst uit grond en water
	3.5 Huuropbrengst uit overige eigendommen
	3.6 Diensten voor derden
4 Bijdragen van derden	4.1 Bijdragen van overheden
	4.2 Bijdragen van overigen
5 Waterschapsbelastingen	5.1 Opbrengst omslag gebouwd
	5.2 Opbrengst ingezetenenomslag
	5.3 Opbrengst omslag ongebouwd
	5.4 Opbrengst pachtersomslag
	5.5 Opbrengst verontreinigingsheffing bedrijven
	5.6 Opbrengst verontreinigingsheffing huishoudens
6 Interne verrekeningen	6.1 Onttrekkingen aan voorzieningen
	6.2 Onttrekkingen aan reserves
	6.3 Geactiveerde lasten

Mutaties exploitatierekening op kostensoorten

Onderstaande tabel geeft aan op grond van welke kostensoorten de financiële omvang van mutaties moet worden aangeleverd. Van belang is dat het niet gaat om het vermelden van bedrijfseconomische kosten, maar om de financiële omvang van de mutaties. Tot het begrip mutaties worden ook interne verrekeningen gerekend.

Kostensoort	Omvang mutaties cf. exploitatierekening	Omvang mutaties rechtstreeks uit reserves/voorzieningen
1.1 Externe rentelasten	€	€
1.2 Interne rentelasten	€	€
1.3 Afschrijvingen van activa	€	€
1.4 Afschrijvingen van boekverliezen	€	€
2.1 Salarissen huidig personeel en bestuurders	€	€
2.2 Sociale premies	€	€
2.3 Rechtstreekse uitkeringen huidig personeel en bestuur	€	€
2.4 Overige personeelslasten	€	€
2.5 Personeel van derden	€	€
2.6 Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	€	€
3.1 Duurzame gebruiksgoederen	€	€
3.2 Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	€	€
3.3 Energie	€	€
3.4 Huren en rechten	€	€
3.5 Leasebetalingen SLB en CBL	€	€
3.6 Pachten en erfpachten	€	€
3.7 Verzekeringen	€	€
3.8 Belastingen	€	€
3.9 Onderhoud door derden	€	€
3.10 Overige diensten door derden	€	€
4.1 Bijdragen aan bedrijven	€	€
4.2 Bijdragen aan overheden	€	€
4.3 Bijdragen aan overigen	€	€
5.1 Toevoegingen aan voorzieningen	€	€

Toelichting op de tweede kolom: rechtstreekse betalingen uit voorzieningen en reserves

Het komt voor dat waterschappen mutaties in de exploitatierekening rechtstreeks uit een voorziening of een reserve financieren. Indien dit plaatsvindt moet aan de mutatie ook een economische categorie worden gekoppeld en moet derhalve ten behoeve van de EMU-verplichting verantwoording op één van de kostensoorten plaatsvinden.

Voor de goede orde, met rechtstreekse betaling wordt niet de volgende situatie bedoeld. Een waterschap financiert het groot onderhoud uit een voorziening. De onttrekking uit de voorziening wordt op de opbrengstsoort 6.1 'Onttrekking aan voorzieningen' en de kosten van de aannemer op de kostensoort 3.9 'Onderhoud door derden' verantwoord. In deze situatie verloopt de onttrekking aan de voorziening via de exploitatierekening (en niet rechtstreeks) en moeten de kosten in de eerste kolom worden vermeld.

De verschillende kostensoorten kunnen als volgt worden toegelicht.

1.1 Externe rentelasten

Achtergrond:

Omdat in het kader van de EMU-verplichting informatie over transacties met derden vereist is, moeten waterschappen het onderscheid tussen aan derden betaalde rente en intern berekende rente gaan maken.

Toelichting:

Deze nieuwe kostensoort bestaat uit de aan derden betaalde rente en omvat:

- rente van aangegane langlopende geldleningen, met inbegrip van betaalde premies van premieleningen;
- rente van opgenomen kortlopende geldleningen;
- rente van in rekening-courant opgenomen gelden;
- boeterente bij vervroegde aflossing van leningen;
- rente van bij het waterschap gestorte waarborgsommen;
- invorderingsrente;
- disagio.

Hiertoe worden niet gerekend provisie en andere kosten van geldleningen; deze behoren tot de kostensoort 'Overige diensten door derden'.

1.2 Interne rentelasten

Achtergrond:

De reden dat deze nieuwe kostensoort in het leven is geroepen is onder 1.1 vermeld.

Toelichting:

De kostensoort omvat de berekende rente over eigen financieringsmiddelen, al dan niet toegevoegd aan reserves en voorzieningen.

1.3 Afschrijvingen van activa

Achtergrond:

In het kader van de EMU-verplichting moet een volledig beeld kunnen worden opge maakt van transacties die hebben plaatsgevonden. Om dit beeld te kunnen maken moeten afschrijvingen van waterschappen die verband houden met boekverliezen die optreden wanneer activa worden verkocht tegen een bedrag dat lager is dan de boekwaarde. Dit betekende dat de oude kostensoort afschrijvingen nader moest worden onderscheiden.

Toelichting:

Deze kostensoort omvat de reguliere en eventuele extra en/of inhaalafschrijvingen van activa.

1.4 Afschrijvingen van boekverliezen

Achtergrond:

De reden dat deze nieuwe kostensoort is ingesteld is onder 1.3 beschreven.

Toelichting:

Tot deze kostensoort behoren de incidentele afschrijvingen van boekverliezen bij de verkoop van activa tegen een waarde lager dan de boekwaarde.

2.1 Salarissen huidig personeel en bestuurders

Deze kostensoort is ongewijzigd gebleven.

2.2 Sociale premies

Achtergrond:

Het ESR eist dat de sociale lasten worden onderscheiden in betalingen aan pensioenfondsen & sociale verzekeringsinstellingen en eigen, rechtstreekse uitkeringen aan personeel en bestuur. Daarom moet de huidige kostensoort 'sociale lasten' in de toekomst worden onderverdeeld in twee nieuwe kostensoorten.

Toelichting:

Deze nieuwe kostensoort omvat de door het waterschap betaalde premies aan pensioenfondsen en sociale verzekeringsinstellingen ten behoeve van het huidig en het voormalig personeel. Tot de kostensoort behoren:

- premies en overige bijdragen die aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds betaald worden, alsmede het verhaal hiervan;
- premies sociale verzekeringen, alsmede het verhaal hiervan.

2.3 Rechtstreekse uitkeringen aan huidig personeel en bestuur

Achtergrond:

De reden dat deze nieuwe kostensoort is benoemd is onder 2.2 weergegeven.

Toelichting:

De kostensoort omvat de rechtstreekse uitkeringen aan het huidige personeel en bestuur alsmede aan hun rechthebbenden met een sociaal karakter.

Tot de kostensoort behoort in ieder geval:

- werkgeversaandeel ziektekosten van het personeel;
- compensatie premie AOW/AWW over werkgeversaandeel in ziektekostenvoorziening;
- vergoedingen voor bovenmatige ziektekosten;
- uitkeringen bij overlijden;
- uitkeringen ingevolge de interimregeling ziektekosten ambtenaren.

2.4 Overige personeelslasten

In de huidige voorschriften behoren ook de 'reis- en verblijfkosten in verband met dienst-reizen van personeelsleden, bestuursleden en commissieleden niet-zijnde bestuursleden' tot deze kostensoort. Binnen het ESR worden deze betalingen als een vergoeding voor een geleverde dienst beschouwd. Daarom moeten de kosten tot de nieuwe kostensoort 3.9 'Overige diensten door derden' worden gerekend.

Voor het overige is de kostensoort ongewijzigd gebleven.

2.5 Personeel van derden

Indien:

- tegelijk met de vergoeding voor het personeel ook ge- of verbruikt materiaal in rekening wordt gebracht;
 - de kosten hiervan apart kunnen worden verantwoord;
 - en het waterschap daaraan behoefte heeft
- kan het ge- en verbruikt materiaal op de nieuwe kostensoort 'Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen' worden verantwoord.

2.6 Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders

Deze kostensoorten is ongewijzigd gebleven.

3.1 Duurzame gebruiksgoederen

Achtergrond:

Het ESR eist dat een strikt onderscheid wordt gemaakt tussen de goederen en diensten met een economische levensduur van één jaar of langer en van korter dan één jaar. Onafhankelijk van de wijze waarop ze worden gefinancierd (geactiveerd, ten laste van de exploitatierekening, rechtstreeks uit een voorziening of uit een reserve) beschouwt het ESR de eerstbedoelde goederen en diensten als investeringen. Omdat bij de waterschappen kleine investeringen nogal eens in één keer ten laste van de exploitatierekening worden gebracht, moet binnen de kostensoorten een nader onderscheid worden gemaakt om de informatieverstrekking conform het ESR te kunnen garanderen.

Toelichting:

Gebruiksgoederen die bestemd zijn voor gebruik gedurende één jaar of langer, behoren in beginsel niet in de exploitatierekening te worden verantwoord, maar te worden geactiveerd. Indien met de stichting of aankoop hiervan slechts een relatief gering bedrag gemoeid is, komt het echter in de praktijk voor dat de betreffende uitgaven niet worden geactiveerd, maar in één keer ten laste van de exploitatierekening worden gebracht. Deze verantwoording kan op deze kostensoort gebeuren. De kostensoort omvat dan ook de aanschaf van goederen met een economische levensduur van één jaar of langer die in de exploitatierekening worden verantwoord. De kostensoort omvat ook alle bijkomende kosten, zoals omzetbelasting, transportkosten en eventuele invoerrechten.

Tot de kostensoort moet in ieder geval worden gerekend de aanschaf en uitbestede ontwikkeling van computerapparatuur en –programmatuur, de aankoop van meubilair, dienstauto's, voer- en werktuigen, tenzij deze worden geactiveerd.

De kostensoort omvat niet het uitbestede opstellen van 'algemene plannen' die in de exploitatierekening worden verantwoord. Plannen die hier wel mogen worden verantwoord zijn de plannen ter voorbereiding van investeringsprojecten die niet worden geactiveerd.

3.2 Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen

Achtergrond:

De achtergrond van de term 'Overige gebruiksgoederen' in de naam van deze kostensoort is zojuist toegelicht. Van de gelegenheid van het introduceren van een nieuwe kostensoort is gebruik gemaakt om een oude wens van de waterschappen in vervulling te laten gaan: het samenvoegen van de kostensoorten gebruiksgoederen en verbruiksgoederen. Tot de verbruiksgoederen wordt inmiddels ook 'water' gerekend, hetgeen bij de volgende kostensoort wordt toegelicht.

Uit de specificatie van de kostensoort zoals opgenomen in de huidige comptabiliteitsvoorschriften zijn de componenten 'aankopen ten behoeve van verkiezingen' en 'representatiekosten' geschrapt, omdat zij overbodig worden geacht.

Toelichting:

De kostensoort omvat alle kosten die samenhangen met de aankoop van goederen die bestemd zijn voor gebruik en verbruik binnen de productieprocessen en minder dan een jaar ten dienste van het waterschap staan (en geen brandstoffen zijn). De kostensoort omvat ook alle bijkomende kosten, zoals omzetbelasting, transportkosten en eventuele invoerrechten.

Gebruiksgoederen die bestemd zijn voor gebruik gedurende één jaar of langer en die in de exploitatierekening worden verantwoord, worden niet tot deze kostensoort gerekend, maar tot de kostensoort 'Duurzame gebruiksgoederen'.

Voorbeelden van goederen die tot de kostensoort 'Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen' gerekend kunnen worden zijn:

- kleine gereedschappen;
- dienst-, werkkleding en –uitrusting;
- servies- en glaswerk en andere gebruiksgoederen die tot de inventaris van kantines en laboratoria behoren;
- meubilair voor wegen (onder andere verkeersborden);
- dijkbewakingsmateriaal;
- onderdelen, hulpstukken en andere benodigdheden voor vervoermiddelen, vaartuigen, werktuigen, machines, installaties, apparatuur, instrumenten, gereedschappen enz.;
- schrijf-, teken- en bureaubehoeften;
- materialen voor post- en archiefzaken;
- reprografie door derden;
- druk- en bindwerken;
- boeken;
- periodieken, tijdschriften en dagbladen;
- losbladige uitgaven;
- staatsbladen en kamerstukken;
- kaarten;
- bloemen en planten;
- overige zaken ter verfraaiing van dienstvertrekken;
- voedingsmiddelen, dranken, tabaksartikelen enz.;
- geschenken, prijzen en medailles;
- genees- en verbandmiddelen;
- reinigings- en ontsmettingsmiddelen en toiletbenodigdheden;
- smeermiddelen;
- chemicaliën;
- water;
- strooizand en –zout;
- materialen voor fotokopieerwerk, gegevensverwerking en laboratoriumwerkzaamheden;
- bouwmaterialen (ook al worden deze dadelijk ter beschikking van een aannemer gesteld).

3.3 Energie

Achtergrond:

Bij nadere beoordeling is de combinatie binnen één kostensoort van energiedragers en water zoals het geval is in de huidige voorschriften als gekunsteld gekwalificeerd. Daarom is de component water toegevoegd aan de kostensoort 'overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen'.

Toelichting:

Deze kostensoort heeft betrekking op het energieverbruik van het waterschap, alsmede op de aankoop van energiedragers. De kostensoort betreft derhalve:

- elektriciteit;
- (aard)gas;
- benzine, diesel, LPG (motorbrandstof);
- huisbrandolie;
- steenkool, propaan, butaan, petroleum, lichte en zware stookolie en LPG (overige);
- vliegtuigbenzine.

3.4 Huren en rechten

Achtergrond:

- Op grond van het ESR moeten betalingen aan eigenaren van grond, binnenwateren en rivieren apart worden onderscheiden omdat deze niet als een vergoeding voor een geleverde dienst worden beschouwd. Dit heeft tot gevolg dat vanuit de oude kostensoort 'Huren, pachten en andere rechten' de pachten en erfpachten die verband houden met grond, binnenwateren en rivieren moesten worden afgezonderd.
- Conform een advies uit 1996 van de toenmalige Commissie comptabiliteitsvoorschriften waterschappen zullen de meeste waterschappen leasebetalingen die verband houden met sale and lease back-overeenkomsten en cross-border leases op de oude kostensoort 'huren, pachten en andere rechten' verantwoorden. Bij het uitwerken van de EMU-verplichting is geconcludeerd dat de leasebetalingen het beste apart kunnen worden opgevraagd, omdat zij op grond van het ESR moeten worden toegerekend aan de transacties 'rente' en 'aflossing' (het CBS voert deze toerekening uit).

Het voorgaande had tot gevolg dat de oude kostensoort 'huren, pachten en andere rechten' inmiddels in drie delen is onderscheiden.

Toelichting:

Deze kostensoort omvat de betaalde huren alsmede de betaalde recognities, precariobelasting, licentie-, auteurs-, repro- en octrooirechten en alle andere betaalde rechten. De huren kunnen betrekking hebben op:

- onroerende goederen zoals gebouwen, (dienst)woningen en opstallen, maar niet op grond (terreinen), binnenwateren en rivieren;
- roerende goederen zoals vervoermiddelen, rollend en varend materieel, machines, werktuigen, gereedschappen, apparatuur, instrumenten en kantoormachines.

3.5 Leasebetalingen SLB en CBL

Achtergrond:

De reden dat deze nieuwe kostensoort is ingesteld is zojuist aangegeven.

Toelichting:

De kostensoort omvat de jaarlijkse vergoeding voor rente, aflossing en eventueel onderhoud die verband houdt met door het waterschap afgesloten sale and lease back-overeenkomsten (SLB) en cross-border leases (CBL).

3.6 Pachten en erfpachten

Achtergrond:

De reden dat deze nieuwe kostensoort is ingesteld is onder 3.4 aangegeven.

Toelichting:

De kostensoort bevat alle betalingen aan eigenaren van grond, binnenwateren en rivieren in de vorm van pachten, erfpachten of anderszins.

3.7 Verzekeringen

Deze kostensoort is ongewijzigd gebleven.

3.8 Belastingen

In de huidige comptabiliteitsvoorschriften wordt ook het gemeentelijke reinigingsrecht tot deze kostensoort gerekend. Omdat er een rechtstreekse relatie is tussen deze bijdrage en de door de gemeente geleverde dienst is dit niet overeenkomstig het ESR. Het reinigingsrecht moet tot kostensoort 3.10 worden gerekend.

Voor het overige komt de kostensoort overeen met die van de huidige waterschapsvoorschriften.

3.9 Onderhoud door derden

De comptabiliteitsvoorschriften geven aan dat tot deze kostensoort ook de 'afvoer van vuil van kantoorgebouwen' wordt gerekend. In de besprekingen rond de EMU-verplichting is geconcludeerd dat dit aspect beter aan de volgende kostensoort kan worden toegerekend.

3.10 Overige diensten door derden

Achtergrond:

Het ESR eist dat er een strikt onderscheid wordt gemaakt in betalingen die verband houden met door derden geleverde prestaties of diensten en de uitkeringen van een waterschap die niet aan deze voorwaarde voldoen (de zogenaamde bijdragen). Voorts moeten de ('onverplichte') bijdragen worden onderscheiden naar drie soorten ontvangers van deze uitkeringen. Dit heeft tot gevolg dat de oude kostensoort 'overige diensten door en bijdragen aan derden' inmiddels in vier nieuwe kostensoorten wordt onderverdeeld.

Zoals bij de kostensoorten 2.4, 3.8 en 3.10 is toegelicht behoren tot deze kostensoort ook:

- reis- en verblijfkosten in verband met dienstreizen van personeelsleden, bestuursleden en commissieleden niet-zijnde bestuursleden;
- afvoer van vuil van kantoorgebouwen;
- gemeentelijk reinigingsrecht.

Toelichting:

Tot de kostensoort behoren de door het waterschap aan derden uitbestede werkzaamheden en de door derden geleverde diensten voorzover deze niet behoren tot één van de voorgaande kostensoorten en waarvoor geldt dat er een rechtstreeks verband is tussen de geleverde dienst en de bijbehorende lasten.

Tot de 'overige diensten door derden' worden onder andere gerekend:

- reis- en verblijfkosten in verband met dienstreizen van personeelsleden, bestuursleden en commissieleden niet-zijnde bestuursleden;
- juridische, financiële, technische en overige adviezen door derden;
- contributies en bijdragen aan verenigingen en stichtingen die prestaties leveren ten behoeve van het functioneren van het waterschap (Unie van Waterschappen, STOWA, provinciale waterschapsbond enz.);
- kosten van inschrijving van vervoermiddelen bij de EVO en de SIEV;
- diensten van taxateurs, notarissen, makelaars en andere tussenpersonen;
- proces- en gerechtskosten;
- honoraria van accountants, artsen en anderen met een vrij beroep;
- controle op geldelijk beheer, boekhouding en jaarrekening;
- diensten van het bankwezen;
- advertentie- en reclamekosten;
- telefoon-, mobilfoon-, telex-, telegram- en telefaxkosten;
- portokosten;
- perceptiekosten bij uitbestede belastingheffing;
- incassokosten;
- dienstverleningen computerservicebureaus (externe gegevensverwerking);
- bewaking en beveiliging;
- kaartvervaardiging en luchtkartering;
- vergunningen (inclusief leges);
- opdrachten aan externe onderzoeksbureaus;
- bijdragen aan de publicatie van brochures, boeken enz.;
- aan derden uitbetaalde schadevergoedingen;
- gegevensverstrekking door derden (onder andere Kadaster en gemeenten);
- afvoer van afval, vuil en reststoffen (bijvoorbeeld van zuiveringsinstallaties en kantoorgebouwen);

- gemeentelijk reinigingsrecht.
- slibverwerking en –afvoer door derden;
- betalingen aan Rijk, provincies, gemeenten, andere waterschappen, overige publiek-rechtelijke organen en particulieren voor door hen uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de exploitatie (een voorbeeld is de aan een ander waterschap betaalde vergoeding voor de zuivering van grensoverschrijdend afvalwater).

4.1 Bijdragen aan bedrijven

Achtergrond:

De reden dat deze kostensoort is ingesteld is hierboven bij kostensoort 3.10 toegelicht.

Toelichting:

De kostensoort omvat de betalingen van het waterschap aan bedrijven waartegenover geen direct aanwijsbare prestatie staat. Het gaat voornamelijk om bijdragen in de exploitatiekosten van bedrijven in de vorm van subsidies. Waterschappen kennen diverse subsidieregelingen waar bedrijven aanspraak op kunnen maken, zoals de anti-afhaakregeling, de subsidieregeling voor sanering van lozingen en de subsidieregeling voor afkoppeling verhard oppervlak.

4.2 Bijdragen aan overheden

Achtergrond:

De reden dat deze kostensoort is ingesteld is hierboven bij kostensoort 3.9 toegelicht.

Toelichting:

Tot de kostensoort worden gerekend de betalingen van het waterschap aan andere overheden waartegenover geen direct aanwijsbare prestatie staat. Het gaat voornamelijk om bijdragen in de exploitatiekosten in de vorm van subsidies. Waterschappen kennen diverse subsidieregelingen waar andere overheden aanspraak op kunnen maken. Voorbeelden zijn: subsidieregeling voor sanering van lozingen en de subsidieregeling voor afkoppeling verhard oppervlak.

Tot de overheden worden gerekend: Rijk, provincies, gemeenten, (andere) waterschappen, gemeenschappelijke regelingen en stichtingen die worden gefinancierd en gecontroleerd door de overheid.

4.3 Bijdragen aan overigen

Achtergrond:

De reden dat deze kostensoort is ingesteld is hierboven bij kostensoort 3.9 toegelicht.

Toelichting:

De kostensoort omvat de betalingen van het waterschap waartegenover geen direct aanwijsbare prestatie staat aan particulieren (anders dan het eigen huidige en voormalig personeel en bestuur) en instanties die niet onder de twee voorgaande categorieën vallen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan subsidies en bijdragen aan:

- studiefonds, –beurzen en –toelagen bestemd voor personen niet–zijnde (huidige en voormalige) personeelsleden/bestuursleden van het waterschap;
- instellingen zonder winstoogmerk, zoals de Molenvereniging, de Vereniging tot behoud van de Waddenzee en de IJsselmeervereniging.

N.B.

Indien waterschappen niet in staat zijn de bedragen die zij op grond van diverse regelingen en besluiten uitbetalen naar bovenstaande kostensoorten 4.1 t/m 4.3 uit te splitsen, kunnen zij hun diverse subsidieregelingen eventueel naar zwaartepunt aan één van de kostensoorten 4.1, 4.2 of 4.3 toerekenen. Ter verduidelijking: als van een bepaalde regeling mag worden verwacht dat met name andere overheden daarvan gebruik zullen maken, wordt deze aan kostensoort 4.2 toegerekend en worden de betalingen op deze kostensoort geregistreerd.

5.1 Toevoegingen aan voorzieningen

5.2 Onvoorzien

Deze kostensoorten zijn ongewijzigd gebleven.

Uiteraard worden op kostensoort 5.2 geen bedragen verantwoord.

Mutaties exploitatierekening op opbrengstsoorten

In onderstaande tabel zijn de opbrengstsoorten weergegeven op grond waarvan de waterschappen de financiële omvang van mutaties moeten aanleveren. Ook hier geldt dat niet de bedrijfseconomische opbrengsten moeten worden vermeld, maar de financiële omvang van de mutaties. Tot de mutaties worden ook interne verrekeningen gerekend.

Opbrengstsoort	Omvang mutaties
1.1 Externe rentebaten	€
1.2 Interne rentebaten	€
1.3 Dividenden en bonusuitkeringen	€
2.1 Baten in verband met salarissen en sociale lasten	€
2.2 Uitlening van personeel	€
3.1 Verkoop van grond	€
3.2 Verkoop van duurzame goederen	€
3.3 Verkoop van overige goederen	€
3.4 Opbrengst uit grond en water	€
3.5 Huuropbrengst uit overige eigendommen	€
3.6 Diensten voor derden	€
4.1 Bijdragen van overheden	€
4.2 Bijdragen van overigen	€
5 Belastingopbrengsten	€
6.1 Onttrekkingen aan voorzieningen	€
6.2 Onttrekkingen aan reserves	€
6.3 Geactiveerde lasten	€
Kwijtscheldingen	€
Oninbaarverklaringen	€

De verschillende opbrengstsoorten kunnen als volgt worden toegelicht.

1.1 Externe rentebaten

Achtergrond

Omdat in het kader van de Europese verplichting informatie over transacties met derden vereist is, moeten waterschappen het onderscheid tussen van derden ontvangen rente en intern berekende rente gaan maken. Dit betekent dat de huidige opbrengstsoort 'rentebaten' moest worden onderverdeeld.

Toelichting

Deze opbrengstsoort heeft betrekking op de door derden aan het waterschap betaalde vergoedingen in verband met vorderingen en verstrekte leningen en omvat:

- rente van rekening–courant tegoeden;
- rente van belegde overtollige kasmiddelen;
- rente van bij derden gestorte waarborgsommen;
- rente van verstrekte kortlopende geldleningen;
- rente van verstrekte langlopende geldleningen;
- rente van obligaties en grootboekinschrijvingen;
- invorderingsrente;
- rente bij uitstel van betalingen.

1.2 Interne rentebaten

Achtergrond

De reden dat deze nieuwe kostensoort in het leven is geroepen is onder 1.1 vermeld.

Toelichting

De opbrengstsoort omvat de tegenboeking van de berekende, bespaarde rente over eigen financieringsmiddelen.

1.3 Dividenden en bonusuitkeringen

Achtergrond

Bij het in beeld brengen van de gevolgen van de EMU-verplichting is gebleken dat het verstandig is expliciet te bepalen dat de boekwinst die waterschappen behalen bij de verkoop van aandelen op deze opbrengstsoort moet worden verantwoord. Dit aspect is dan ook aan de toelichting op de opbrengstsoort toegevoegd.

Toelichting

De opbrengstsoort 'dividenden en bonus-uitkeringen' omvat de door bedrijven uitgekeerde opbrengsten uit bedrijfsvoeringen wegens kapitaaldeelname van het waterschap in de vorm van aandelen of anderszins. Zo omvat de opbrengstsoort:

- aandelen in voordelige exploitatiesaldi van bedrijven en regelingen in de overheidsfeer waarin het waterschap deelneemt;
- dividenden, winstaandelen, rente-aandelen en bonus-uitkeringen uit de private sector, zoals de bonus-uitkering van de Nederlandse Waterschapsbank;
- de boekwinst die waterschappen behalen bij de verkoop van aandelen tegen een waarde hoger dan de boekwaarde.

2.1 Baten in verband met salarissen en sociale lasten

De opbrengstsoort komt overeen met de huidige opbrengstsoort c.

2.2 Uitlening van personeel

Achtergrond

In de huidige comptabiliteitsvoorschriften vormen de opbrengsten die het waterschap krijgt als het personeel uitleent een onderdeel van de veelomvattende opbrengstsoort d 'Opbrengst goederen, werken en diensten voor derden'. Het ESR vraagt een aparte specificatie van de opbrengsten die samenhangen met het personeel van het waterschap. Via deze nieuwe kostensoort worden deze opbrengsten apart zichtbaar.

Toelichting

De opbrengstsoort heeft betrekking op de vergoeding die het waterschap ontvangt indien het personeel aan derden beschikbaar stelt.

3.1 Verkoop van grond

Achtergrond

Het ESR vraagt een aparte specificatie van de opbrengsten die samenhangen met de verkoop van grond en water door het waterschap. Tot nu toe maakte het in de exploitatierekening verantwoorde deel van de opbrengst deel uit van de veelomvattende opbrengstsoort d 'Opbrengst goederen, werken en diensten voor derden'. Via deze nieuwe kostensoort worden de opbrengsten apart zichtbaar.

De zojuist genoemde, 'oude' opbrengstsoort is overigens ook nader gespecificeerd om de systematiek van de indeling in opbrengstsoorten meer te laten aansluiten op die van de kostensoorten.

Toelichting

De opbrengstsoort bestaat uit dat deel van de opbrengst uit de verkoop alsmede de eenmalige afkoop van erfpacht van grond en water dat in de exploitatierekening wordt verantwoord.

Wanneer de grond of het water dat wordt verkocht nog een boekwaarde heeft kan sprake zijn van verkoop tegen boekwaarde, van een zogenaamde boekwinst (als het object wordt verkocht tegen een hogere waarde dan waarvoor dit op de balans staat) of van een boekverlies (als het object wordt verkocht tegen een waarde lager dan de boekwaarde). In alle drie gevallen moet de boekwaarde worden verantwoord op de balanspost 'materiële vaste activa'. In geval van boekwinst moet het verschil tussen de totale opbrengst en de boekwaarde ten gunste van de exploitatierekening komen en verantwoord worden op deze opbrengstsoort. In geval van boekverlies moet het verschil tussen de boekwaarde en de opbrengst ten laste van de exploitatierekening komen en worden verantwoord op de kostensoort 'afschrijvingen'.

Indien het object geen boekwaarde heeft moet de totale opbrengst op deze opbrengstsoort in de exploitatierekening worden verantwoord.

3.2 Verkoop van duurzame goederen

Achtergrond

Opnieuw ingevolge het ESR moet de verkoop van duurzame goederen, dat wil zeggen goederen met een economische levensduur van een jaar en langer, apart worden gespecificeerd. Op grond van de huidige voorschriften vormt het in de exploitatierekening verantwoorde deel van de opbrengst een onderdeel van de veelomvattende opbrengstsoort d 'Opbrengst goederen, werken en diensten voor derden'. Via deze nieuwe kostensoort worden de opbrengsten apart zichtbaar.

Toelichting

De opbrengstsoort bestaat uit dat deel van de opbrengst uit de verkoop van duurzame goederen dat in de in de exploitatierekening wordt verantwoord. Net zoals bij de vorige opbrengstsoort is aangegeven dient alleen de zogenaamde boekwinst op deze opbrengstsoort te worden verantwoord. Volledigheidshalve wordt vermeld dat de boekwinst die op aandelen en deelnemingen wordt behaald tot opbrengstsoort 1.3 moet worden gerekend.

Tot de opbrengstsoort behoort in ieder geval ook de verkoop van computerapparatuur en –programmatuur waarvan aanschaf en uitbestede ontwikkeling niet was geactiveerd.

3.3 Verkoop van overige goederen

Achtergrond

De reden dat binnen de goederen die door het waterschap worden verkocht een driedeling wordt aangebracht is reeds bij de twee voorgaande opbrengstsoorten weergegeven.

Toelichting

Tot deze opbrengstsoort behoren de opbrengsten uit de verkoop van goederen en materialen van het waterschap die een economische levensduur korter dan een jaar hebben (met andere woorden, niet duurzaam zijn). Tot deze opbrengstsoort worden bijvoorbeeld gerekend:

- opbrengsten in verband met verkoop van buiten gebruik gestelde gebruiksgoederen en van overtollige materialen;
- opbrengsten in verband met verkoop van gewassen, zoals hakhout, gras en riet;
- opbrengsten in verband met verkoop van de bij afbraak van onroerende goederen vrijgekomen materialen.

3.4 Opbrengst uit grond en water

Achtergrond

Zoals reeds enkele malen aangegeven vraagt het ESR de opbrengsten die samenhangen met grond en water apart te specificeren. Tot nu toe maakten de opbrengsten die een waterschap van derden ontving voor het gebruik van grond en water deel uit van de meeromvattende opbrengstsoort e 'Opbrengst uit eigendommen'. Deze nieuwe opbrengstsoort waarborgt de afzonderlijke specificatie van grond en water.

Toelichting

Tot de opbrengstsoort behoren de opbrengsten die samenhangen met het gebruik door derden van de gronden en wateren die het waterschap in eigendom heeft. Het gaat in ieder geval om:

- van derden ontvangen huren, pachten en erfpachten voor gebruik van water en gronden (terreinen);
- ontvangen precario-, opstal-, lig-, jacht- en visrechten die met dezelfde eigendommen te maken hebben.

Tot de opbrengstsoort dient niet de eenmalige afkoop van erfpacht te worden gerekend. De opbrengsten die hiermee samenhangen worden onder opbrengstsoort 3.1 verantwoord.

3.5 Opbrengst uit overige eigendommen

Achtergrond

De reden dat binnen de opbrengsten uit eigendommen nader onderscheid wordt aangebracht is bij de vorige opbrengstsoort aangegeven.

Toelichting

De opbrengstsoort bestaat uit de baten die voortvloeien uit het door derden gebruiken van alle andere eigendommen van het waterschap dan gronden en wateren. Tot de opbrengstsoort behoort in ieder geval:

- verhuur van gebouwen en (dienst)woningen (inclusief eventueel in rekening gebracht verbruik van gas, water, elektriciteit etc.);
- ontvangen huren van roerende goederen, zoals machines, vaar- en werktuigen, auto's, gereedschappen en kantoormachines (inclusief eventueel in rekening gebracht verbruik van brandstoffen).

3.6 Diensten voor derden

Achtergrond

De opbrengsten die voortvloeien uit de voor derden verrichte werkzaamheden en aan derden geleverde diensten maakten tot op heden deel uit van de brede opbrengstsoort d 'Opbrengst goederen, werken en diensten voor derden'. Bij de opbrengstsoorten 2.2, 3.1, 3.2 en 3.3 is aangegeven dat het ESR eist dat daaruit bepaalde opbrengsten moeten worden afgezonderd. Deze nieuwe opbrengstsoort omvat de overige opbrengsten die deel uitmaakten van opbrengstsoort d.

Toelichting

Tot deze opbrengstsoort behoren alle baten van voor derden verrichte werkzaamheden en aan derden geleverde diensten waarbij er een direct verband is tussen de baat en de voor de betaler verrichte prestatie en voorzover deze niet behoren tot de opbrengstsoorten 2.2, 3.1, 3.2 en 3.3. Deze opbrengstsoort omvat onder meer:

- scheepvaartrechten;
- haven-, brug- en sluisgelden;
- leges bij afgifte van vergunningen, rapporten, begrotingen, jaarrekeningen e.d.;
- baten in verband met teruggave van zegel-, porto-, telefoon-, vervolgings- en incassokosten;
- vergoeding voor koffie- en theeversprekking en voor andere consumpties;
- baten ingevolge de uitvoering van bestuursdwang;

- baten in verband met uitgevoerde onderhoudswerken;
 - betalingen van Rijk, provincie, gemeenten, andere waterschappen, overige publiek-rechtelijke lichamen en particulieren die verband houden met voor deze organisaties uitgevoerde werkzaamheden (zoals de bijdrage die wordt ontvangen voor de zuivering van grensoverschrijdend afvalwater van een ander waterschap);
 - baten in verband met de voor derden uitgevoerde belastingheffing;
 - opbrengsten in verband met voor derden uitgevoerde invorderingsactiviteiten;
 - opbrengsten in verband met voor derden uitgevoerde laboratoriumwerkzaamheden;
 - ontvangen afkoopsommen bij overdracht van werken.
- Tot de opbrengstsoort behoren tevens eventuele boetes, alsmede de eventuele bijkomende kosten van inning.

4.1 Bijdragen van overheden

Achtergrond

Tot op heden kenden de voorschriften één opbrengstsoort voor de verantwoording van de onverplichte bijdragen die het waterschap ontvangt, namelijk g 'Bijdragen van derden'. Binnen de systematiek van het ESR is de 'tegenpartij' van een transactie erg belangrijk. Vandaar dat de 'oude' opbrengstsoort inmiddels in twee nieuwe wordt onderverdeeld. Op deze opbrengstsoort worden de van andere overheden ontvangen bijdragen verantwoord.

Toelichting

De 'bijdragen van overheden' omvatten alle bijdragen van andere overheden aan het waterschap waarbij geen rechtstreeks verband is tussen de bijdrage en een door het waterschap verrichte dienst of uitgevoerd werk. Tot overheden worden gerekend: Rijk, provincies, gemeenten, (andere) waterschappen, gemeenschappelijke regelingen en stichtingen die worden gefinancierd en gecontroleerd door de overheid.

De opbrengstsoort omvat onder meer:

- Rijksbijdragen die in het kader van wettelijke regelingen worden verleend, zoals de Deltawet grote rivieren;
- de uitkering uit het Gemeentefonds voor de wegenbeherende waterschappen;
- subsidies van andere overheden zoals de 'bijdrageregeling onderhoud waterkeringen', die van de provincies wordt ontvangen.

Bepalend voor de indeling van een bijdrage in deze of de volgende opbrengstsoort is de organisatie die het bedrag uitbetaalt. Indien bijvoorbeeld:

- een Rijkssubsidieregeling door NOVEM wordt uitgevoerd en betaald, wordt het bedrag tot de volgende opbrengstsoort gerekend;
- de provincie als uitvoerings- en betalingsloket voor een EU-subsidieregeling fungeert, wordt het bedrag tot deze opbrengstsoort gerekend.

4.2 Bijdragen van overigen

Achtergrond

De reden dat de oude opbrengstsoort g 'Bijdragen van derden' nader wordt onderverdeeld is zojuist toegelicht.

Toelichting

Deze opbrengstsoort heeft betrekking op alle bijdragen van niet-overheidsorganisaties aan het waterschap waarbij geen rechtstreeks verband is tussen de bijdrage en een door het waterschap voor de betaler verrichte dienst of uitgevoerd werk.

De opbrengstsoort omvat onder meer:

- schadevergoedingen van verzekeringsmaatschappijen en uitkeringen ingevolge wettelijke aansprakelijkheid;
- subsidies die van andere organisaties dan overheden worden ontvangen, zoals de Europese Unie en NOVEM;
- ontvangen boetes bij overtreding van door het waterschap te handhaven wettelijke voorschriften;
- onverplichte bijdragen aan het waterschap, zoals legaten en schenkingen.

5.1 Opbrengst omslag gebouwd

Achtergrond

De huidige voorschriften kennen slechts één opbrengstsoort waarop de belastingopbrengsten moeten worden verantwoord. Het ESR vraagt wat betreft de belastingen echter onderscheid te maken in:

- belasting op producenten;
- belasting op inkomen van gezinnen;
- vermogensheffing.

Als de waterschappen hun belastingopbrengsten als volgt specificeren kan het CBS dit onderscheid op de volgende wijze zelf aanbrengen:

– omslag gebouwd	✍ belasting op producenten;
– ingezetenenomslag	✍ belasting inkomen van gezinnen;
– omslag ongebouwd	✍ belasting op producenten;
– pachtersomslag	✍ belasting op producenten;
– verontreinigingsheffing bedrijven	✍ belasting op producenten;
– verontreinigingsheffing huishoudens	✍ belasting op inkomen van gezinnen.

Het voorgaande verklaart het opsplitsen van de oude opbrengstsoort in de nieuwe opbrengstsoorten 5.1 t/m 5.6.

Toelichting

De opbrengstsoort heeft betrekking op de opbrengst van de belasting die door het waterschap op grond van artikel 116, letter c van de Waterschapswet kan worden geheven inclusief eventuele fiscale boetes en in rekening gebrachte, bijkomende kosten van inning, echter verminderd met de restitutie van belasting bij onrechtmatige inning.

5.2 Opbrengst ingezetenenomslag

Achtergrond

Zie onder opbrengstsoort 5.1.

Toelichting

De opbrengstsoort heeft betrekking op de opbrengst van de belasting die door het waterschap op grond van artikel 116, letter d van de Waterschapswet kan worden geheven inclusief eventuele fiscale boetes en in rekening gebrachte, bijkomende kosten van inning, echter verminderd met de restitutie van belasting bij onrechtmatige inning.

5.3 Opbrengst omslag ongebouwd

Achtergrond

Zie onder opbrengstsoort 5.6.

Toelichting

De opbrengstsoort heeft betrekking op de opbrengst van de belasting die door het waterschap op grond van artikel 116, letter a van de Waterschapswet kan worden geheven inclusief eventuele fiscale boetes en in rekening gebrachte, bijkomende kosten van inning, maar verminderd met de restitutie van belasting bij onrechtmatige inning.

5.4 Opbrengst pachtersomslag

Achtergrond

Zie onder opbrengstsoort 5.1.

Toelichting

De opbrengstsoort heeft betrekking op de opbrengst van de belasting die door het waterschap op grond van artikel 116, letter b van de Waterschapswet kan worden geheven inclusief eventuele fiscale boetes en in rekening gebrachte, bijkomende kosten van inning, maar verminderd met de restitutie van belasting bij onrechtmatige inning.

5.5 Opbrengst verontreinigingsheffing bedrijven

Achtergrond

Zie onder opbrengstsoort 5.1.

Toelichting

De opbrengstsoort heeft betrekking op de opbrengst van de belasting die door het waterschap op grond van artikel 17, lid 1 van de Wet verontreinigingsheffing oppervlaktewateren kan worden geheven en voorzover deze betrekking heeft op afvalwater van bedrijven. De opbrengstsoort omvat ook eventuele fiscale boetes en in rekening gebrachte, bijkomende kosten van inning. Indien restitutie van belasting wordt gegeven bij onrechtmatige inning moet de opbrengstsoort met het betreffende bedrag worden verminderd.

5.6 Opbrengst verontreinigingsheffing huishoudens

Achtergrond

Zie onder opbrengstsoort 5.1.

Toelichting

De opbrengstsoort heeft betrekking op de opbrengst van de belasting die door het waterschap op grond van artikel 17, lid 1 van de Wet verontreinigingsheffing oppervlaktewateren kan worden geheven en voorzover deze betrekking heeft op huishoudelijke vervuilers. De opbrengstsoort omvat ook eventuele fiscale boetes en in rekening gebrachte, bijkomende kosten van inning. Indien restitutie van belasting wordt gegeven bij onrechtmatige inning moet de opbrengstsoort met het betreffende bedrag worden verminderd.

Kwijtscheldingen

Oninbaarverklaringen

Achtergrond:

In EMU-verband is afgesproken dat de belastingschulden die overheden kwijtschelden of oninbaar verklaren als een 'sociale uitkering in geld' worden gekwalificeerd en apart worden gespecificeerd. De meeste waterschappen verantwoorden de bedragen die zij kwijtschelden en oninbaar verklaren buiten de kosten- en opbrengstsoorten. Daarom wordt deze bedragen apart gevraagd.

Toelichting:

De belastingschulden die door het waterschap worden kwijtgescholden dan wel oninbaar verklaard.

N.B.

Verantwoording van bedragen in verband met belastingen in de kwartaalrapportages

Voor de EMU-verplichting is het van groot belang zicht te houden op de financiële gebeurtenissen die daadwerkelijk plaatsvinden. Daarom wordt de waterschappen gevraagd in de EMU-kwartaalrapportages de transacties en mutaties die betrekking hebben op de belastingopbrengsten te vermelden op de wijze waarop ze deze in de eigen administratie verantwoorden. Het gaat dan om posten zoals kortlopende vorderingen, te ontvangen belastingen, kwijtscheldingen, oninbaarverklaringen.

Daarnaast is in EMU-verband de toerekening van bepaalde bedragen aan kwartalen van groot belang. Wat betreft belastingopbrengsten behoeven waterschappen hier in hun kwartaalrapportages echter niets te doen. Zoals in bijlage 2 is aangegeven zal het CBS in zijn uiteindelijke rapportage over de belastingopbrengsten van waterschappen 25% van de jaarlijkse belastingopbrengst aan ieder kwartaal toerekenen. Direct met de belastingopbrengst samen hangen twee andere bedragen die voor de EMU-rapportages van belang zijn, namelijk de bedragen die worden kwijtgescholden en oninbaar worden verklaard. Deze worden op dezelfde wijze door het CBS behandeld.

Om alle benodigde informatie in beeld te krijgen wordt de volgende handelwijze gevolgd.

Via de jaarlijkse enquête in het kader van de Begrotingsvergelijking wordt getracht per waterschap de volgende informatie te verkrijgen:

	Bruto-opbrengsten	Kwijtscheldingen	Oninbaarverklaringen
5.1 Omslag gebouwd	€	€	€
5.2 Ingezetenenomslag	€	€	€
5.3 Omslag ongebouwd	€	€	€
5.4 Pachtersomslag	€	€	€
5.5 Verontreinigingsheffing bedrijven	€	€	€
5.6 Verontreinigingsheffing huishoudens	€	€	€

Deze informatie wordt ook na afloop van het jaar op realisatiebasis gevraagd. Met deze informatie rekent het CBS de belastingopbrengsten aan kwartalen toe.

In de EMU-rapportages per kwartaal dienen de waterschappen de daadwerkelijke transacties en mutaties die betrekking hebben op de belastingopbrengsten te vermelden conform de manier waarop zij dat in hun eigen administraties registreren. Het gaat dan om:

- het als kortlopende vordering opnemen van de bedragen van de opgelegde aanslagen;
- verantwoording van binnenkomende belastingontvangsten op opbrengstsoort 5 (dus niet gespecificeerd naar belastingsoort);
- verantwoording van kwijtgescholden bedragen (ook niet gespecificeerd naar belastingsoort);
- verantwoording van oninbaar verklaarde bedragen (niet gespecificeerd).

6.1 Onttrekkingen aan voorzieningen

6.2 Onttrekkingen aan reserves

6.3 Geactiveerde lasten

Deze opbrengstsoorten zijn ongewijzigd gebleven.

Mutaties in de balanssfeer met betrekking tot investeringen

De investeringen van de waterschappen worden onderscheiden naar de balansposten:

- immateriële vaste activa;
- materiële vaste activa;
- voorraden.

In deze paragraaf is aangegeven op welke wijze de vermeerderingen en verminderingen ten aanzien van deze balansposten moeten worden gerubriceerd (de financiële vaste activa zijn opgenomen in het onderdeel 'Mutaties ten aanzien van schulden en vorderingen' van deze notitie; zie pagina 26). In het kader van de herkenbaarheid en vindbaarheid voor de waterschappen is daarbij zoveel mogelijk aangesloten bij de staten die de waterschappen ingevolge de comptabiliteitsvoorschriften verplicht in hun jaarrekening (en begroting) moeten opnemen. Daarbij is uitgegaan van de veronderstelling dat waterschappen hun informatie ook lopende het jaar verantwoorden overeenkomstig de specificaties die deze bijlagen vragen wat betreft het onderscheid in en mutatie van de balansposten. Uiteraard zijn de verschillende specificaties wel aangepast aan eventuele aanvullende eisen die uit de EMU-verplichtingen voortvloeien.

Immateriële vaste activa

Achtergrond

Op grond van de huidige voorschriften moet de balanspost immateriële vaste activa worden onderverdeeld in:

- a uitgaven in verband met het afsluiten van geldleningen;
- b uitgaven in verband met onderzoek en ontwikkeling;
- c aan derden verstrekte subsidies en bijdragen;
- d aan derden betaalde afkoopsommen;
- e goodwill;
- f overige immateriële vaste activa.

Binnen het ESR is de 'tegenpartij' een belangrijk fenomeen. Vandaar dat zowel met betrekking tot de 'verstrekte subsidies en bijdragen' als de 'betaalde afkoopsommen' de volgende indeling is gekozen:

- bedrijven;
- overheden;
- personen;
- overigen.

Voor het overige komt de specificatie van de balanspost en van zijn mutaties overeen met datgene wat de comptabiliteitsvoorschriften thans van de waterschappen vragen.

Toelichting

De tabel hieronder bevat de informatie over de immateriële vaste activa die moet worden verstrekt. Wat betreft de te vermelden bedragen kan nog worden opgemerkt dat indien bij de overdracht van onroerende zaken naast de overnamesom nog andere bijdragen worden betaald, deze andere bijdragen, als zij apart kunnen worden verantwoord, op één van de posten 'subsidies en bijdragen' dienen te worden geboekt. Een voorbeeld is de bij grondoverdracht betaalde schadevergoeding voor bijvoorbeeld oogstverlies.

Immateriële vaste activa	Vermeerderingen	Verminderingen		
		ontvangen subsidies	afschrijvingen	overige
a Uitgaven afsluiten geldleningen				
b Uitgaven onderzoek en ontwikkeling				
c1 Subsidies en bijdragen aan bedrijven				
c2 Subsidies en bijdragen aan overheden				
c3 Subsidies en bijdragen aan personen				
c4 Subsidies en bijdragen aan overigen				
d1 Afkoopsommen aan bedrijven				
d2 Afkoopsommen aan overheden				
d3 Afkoopsommen aan personen				
d4 Afkoopsommen aan overigen				
e Goodwill				
f Overige immateriële vaste activa				

Materiële vaste activa

Achtergrond

Met de huidige voorschriften kan worden voldaan aan de specificaties die het ESR vraagt voor de balanspost immateriële vaste activa

Toelichting

Onderstaande tabellen bevatten de informatie die met betrekking tot de materiële vaste activa op kwartaalbasis moet worden verstrekt.

Materiële vaste activa, vermeerderingen	Overname	Nieuwbouwwerken	Geactiveerde lasten	Herwaardering	Overboeking onderh.werk
<u>Werken in exploitatie</u>					
a Gronden					
b Vervoermiddelen en werktuigen					
c Overige bedrijfsmiddelen					
d Kantoren, dienstwoningen en centrale werkplaatsen					
e Waterkeringen					
f Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en –gemalen					
g Zuiveringstechnische werken					
h Wegen					
i Vaarwegen en havens					
j Overige materiële vaste activa					
<u>Onderhanden werken</u>					
a Gronden					
b Vervoermiddelen en werktuigen					
c Overige bedrijfsmiddelen					
d Kantoren, dienstwoningen en centrale werkplaatsen					
e Waterkeringen					
f Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en –gemalen					
g Zuiveringstechnische werken					
h Wegen					
i Vaarwegen en havens					
j Overige materiële vaste activa					

Materiële vaste activa, verminderingen	<i>Verkoop</i>	<i>Ontvangen subsidies</i>	<i>Afschrijvingen</i>	<i>Bijdragen reserves</i>	<i>Herwaardering</i>
<u>Werken in exploitatie</u>					
a Gronden					
b Vervoermiddelen en werktuigen					
c Overige bedrijfsmiddelen					
d Kantoren, dienstwoningen en centrale werkplaatsen					
e Waterkeringen					
f Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en –gemalen					
g Zuiveringstechnische werken					
h Wegen					
i Vaarwegen en havens					
j Overige materiële vaste activa					
<u>Onderhanden werken</u>					
a Gronden					
b Vervoermiddelen en werktuigen					
c Overige bedrijfsmiddelen					
d Kantoren, dienstwoningen en centrale werkplaatsen					
e Waterkeringen					
f Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en –gemalen					
g Zuiveringstechnische werken					
h Wegen					
i Vaarwegen en havens					
j Overige materiële vaste activa					

Wat betref de post ‘gronden’ (a) moet worden opgemerkt dat bij veel transacties van objecten een all in–prijs wordt betaald waarin ook grond is begrepen. Indien bij een dergelijke transactie de grondverkoop apart kan worden verantwoord dient dit te gebeuren. In gevallen waarin geen specificatie in object–grond kan worden gemaakt dient de ‘zwaartepuntsbenadering’ te worden toegepast. Dit wil zeggen dat verantwoording moet plaatsvinden op de post met de hoogste waarde.

Vorraden

Wat betreft de balanspost voorraden behoeven alleen de vermeerderingen en verminderingen die zich in het kwartaal hebben voorgedaan te worden aangeleverd. Onderstaande tabel geeft deze informatie weer.

	Vermeerderingen	Verminderingsen
Vorraden		

Onttrekkingen aan voorzieningen en reserves

Achtergrond

In het onderdeel kostensoorten van deze notitie (zie pagina 4) is aangegeven dat in de situatie dat waterschappen mutaties in de exploitatierekening rechtstreeks uit een voorziening of een reserve financieren de mutatie ook op een kostensoort moet worden verantwoord. Ook in de balanssfeer kunnen reserves en voorzieningen worden gebruikt om activa te financieren. In uitzonderingsgevallen zou het kunnen voorkomen dat deze bijdragen vanuit reserves en voorzieningen niet reeds zijn vermeld in de andere overzichten die in deze notitie worden beschreven¹, omdat er rechtstreeks betalingen uit reserves en voorzieningen plaatsvinden. Ook zou het kunnen voorkomen dat inkomsten die een waterschap ontvangt rechtstreeks in reserves of voorzieningen worden gestort. Ook van deze externe verminderingen en vermeerderingen van reserves en voorzieningen moet in het kader van de EMU-rapportages de aard en omvang bekend zijn. Vandaar dat ten opzichte van de verplichte bijlage omtrent reserves en voorzieningen uit de comptabiliteitsvoorschriften aan de kolommen 'externe verminderingen' en 'externe vermeerderingen' een kolom is toegevoegd waarin de aard van de mutatie dient te worden vermeld.

Toelichting

In onderstaande overzichten is aangegeven welke informatie met betrekking tot de reserves en voorzieningen van de waterschappen op kwartaalbasis moet worden verstrekt.

Vermeerderingen	interne		externe	aard externe vermeerdering
	<i>rente</i>	<i>overige</i>		
A Algemene reserves				
—				
—				
—				
—				
B Bestemmingsreserves				
—				
—				
—				
—				
C Herwaarderingsreserves				
—				
—				
—				
—				
D Voorzieningen				
—				
—				
—				
—				

¹ Wat betreft de materiële vaste activa bevat de specificatie van mutaties een verplicht onderdeel 'bijdrage van reserves'; bij de overige activa zal een eventuele financiering met reserves en voorzieningen onderdeel zijn van de mutatiesoort 'overige verminderingen'.

Verminderings	interne	externe	aard externe vermindering
A Algemene reserves			
—			
—			
—			
—			
B Bestemmingsreserves			
—			
—			
—			
—			
C Herwaarderingsreserves			
—			
—			
—			
—			
D Voorzieningen			
—			
—			
—			
—			

Mutaties ten aanzien van schulden en vorderingen

Langlopende schulden (looptijd van één jaar of langer)

Achtergrond

- Thans vragen de voorschriften de waterschappen om de volgende specificatie van de balanspost langlopende schulden:
 - a obligatieleningen;
 - b andere geldleningen;
 - c langlopende financiële lease-verplichtingen;
 - d bij het waterschap gestorte waarborgsommen.

De andere geldleningen moeten worden onderscheiden in:

- van andere waterschappen;
- van gemeenten;
- van het Rijk;
- van financiële instellingen;
- van overigen.

Op basis van een vertaling van het ESR is voor de waterschappen tot de volgende specificatie van tegenpartijen gekomen:

- andere overheden;
- overigen.

- Omdat het ESR ook voor de obligatieleningen een specificatie van tegenpartijen vraagt, is op deze leningen hetzelfde onderscheid toegepast als gemaakt bij de andere geldleningen.
- De voorschriften voor de waterschappen zijn nog niet aangepast aan de Wet Fido waarin het onderscheid kortlopend–langlopend bij één in plaats van twee jaar is gelegd (één jaar en langer is langlopend, rest is kortlopend). Ook het ESR legt de grens bij één jaar. Vanaf 2004 zullen waterschappen de grens op die manier moeten leggen. Deze definitiewijziging heeft gevolgen voor de post ‘langlopende schulden’ en zijn onderdelen.
- Bij de ontwikkeling van de huidige voorschriften kwam het gebruik van derivaten door waterschappen nog niet voor. Inmiddels is dit wel het geval. Via een specificatie van de balanspost kan het gebruik van derivaten worden verantwoord.

Toelichting

Mede op grond van de Wet Fido moet onder het begrip ‘langlopende schulden’ worden verstaan de schulden met een looptijd van één jaar en langer.

De informatie die ten aanzien van de langlopende schulden op kwartaalbasis moet worden verstrekt is in onderstaande tabel weergegeven.

	Vermeerderingen	Verminderingen	
		<u>gewone aflossingen</u>	<u>extra aflossingen</u>
a1 Obligatieleningen van andere overheden			
a2 Obligatieleningen van overigen			
b1 Andere geldleningen van andere overheden			
b2 Andere geldleningen van overigen			
c Derivaten op langlopende schulden			
d Langlopende financiële leaseverplichtingen			
e Bij het waterschap gestorte waarborgsommen			

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Achtergrond

– Thans vragen de voorschriften de waterschappen om de volgende specificatie van de balanspost kortlopende schulden en overlopende passiva:

- a kortlopende geldleningen;
- b schulden aan leveranciers;
- c schulden in verband met te betalen belastingen, sociale premies en pensioen-premies;
- d negatieve bank- en giroaldi (waaronder rekening-courantsaldi);
- e overige kortlopende schulden;
- f overlopende passiva.

De wijzigingen die zijn doorgevoerd kunnen als volgt worden toegelicht:

- sinds de ontwikkeling van de huidige voorschriften zijn waterschappen ook ten aanzien van hun kortlopende geldleningen derivaten gaan gebruiken. Via een nieuwe specificatie van post a kan het gebruik van derivaten worden verantwoord;
 - om enige vereenvoudiging door te voeren is besloten de oude posten e en f samen te voegen.
- De comptabiliteitsvoorschriften zijn nog niet aangepast aan de Wet Fido waarin het onderscheid kortlopend–langlopend bij één In plaats van twee jaar is gelegd (één jaar en langer is langlopend, rest is kortlopend). Ook het ESR legt de grens bij één jaar. Vanaf 2004 zullen waterschappen de grens op die manier moeten leggen.
- Deze definitiewijziging heeft gevolgen voor de post 'kortlopende schulden en overlopende passiva'.

Toelichting

De Wet Fido heeft tot gevolg dat de definitie van het begrip 'kortlopende schulden' luidt: de vorderingen van derden op het waterschap met een looptijd korter dan één jaar.

De informatie die ten aanzien van de kortlopende schulden en overlopende passiva op kwartaalbasis moet worden verstrekt is in onderstaande tabel weergegeven.

	Vermeerderingen	Verminderingsen
a1 Kortlopende geldleningen		
a2 Derivaten op kortlopende geldleningen		
b Schulden aan leveranciers		
c Schulden te betalen belastingen, sociale en pensioenpremies		
d Negatieve bank- en giroaldi (waaronder rekening-courant)		
e Overige kortlopende schulden en overlopende passiva		

Financiële vaste activa

Achtergrond

– Op grond van de huidige comptabiliteitsvoorschriften moeten de waterschappen de balanspost financiële vaste activa als volgt specificeren:

- a deelnemingen en aandelen;
- b obligaties;
- c verstrekte vaste geldleningen aan bestuurders en ambtenaren van het eigen waterschap;
- d verstrekte vaste geldleningen aan andere waterschappen;
- e verstrekte vaste geldleningen aan gemeenten;
- f verstrekte vaste geldleningen aan overigen;
- g vorderingen.

De wijzigingen die zijn doorgevoerd kunnen als volgt worden toegelicht:

- in het overleg rond de EMU-verplichting is geconcludeerd dat ‘bestuurders’ ten onrechte als leningontvangers zijn opgevoerd binnen subpost c: waterschappen mogen hun bestuursleden geen leningen verstrekken. De naam van de subpost is dan ook gewijzigd;
 - het overlegorgaan heeft besloten de subposten d en e samen te voegen en breder te maken via het begrip ‘overheden’.
- De voorschriften voor de waterschappen zijn nog niet aangepast aan de Wet Fido waarin het onderscheid kortlopend–langlopend bij één in plaats van twee jaar is gelegd (één jaar en langer is langlopend, rest is kortlopend). Ook het ESR legt de grens bij één jaar. Vanaf 2004 zullen waterschappen de grens op die manier moeten leggen.
- Deze definitiewijziging heeft gevolgen voor de post ‘financiële vaste activa’.

Toelichting

Op grond van de Wet Fido moet onder het begrip ‘financiële vaste activa’ worden verstaan de aan derden beschikbaar gestelde financiële middelen met een looptijd van één jaar en langer.

Op kwartaalbasis moet met betrekking tot de financiële vaste activa de volgende informatie worden verstrekt.

	Vermeerderingen		Verminderingen	
	herwaarde- ring	overige	herwaarde- ring	overige
a Aandelen en deelnemingen				
b Obligaties				
c Verstrekte vaste leningen aan ambtenaren				
d Verstrekte vaste leningen aan overheden				
e Verstrekte vaste leningen aan overigen				
f Overige vorderingen				

Tot het onder d genoemde begrip overheden moeten worden gerekend: Rijk, provincies, gemeenten, (andere) waterschappen, gemeenschappelijke regelingen en stichtingen die worden gefinancierd en gecontroleerd door de overheid.

Vorderingen en overlopende activa

Achtergrond

– Tot op heden moest het onderdeel ‘vorderingen’ van deze balanspost conform de voorschriften worden gesplitst in:

- vorderingen die op balansdatum direct opeisbaar zijn;
- vorderingen die op balansdatum niet direct opeisbaar zijn.

In plaats van deze specificatie is nu een onderscheid aangebracht dat voldoet aan de EMU-rapportageverplichting. Het hoofdonderscheid dat is aangebracht is dat in vorderingen in de financiële sfeer en vorderingen op debiteuren. Omdat in het ESR de ‘tegenpartij’ is belangrijk aspect is, is binnen de debiteuren het onderscheid ‘overheden’ en overige debiteuren aangebracht.

Wanneer de comptabiliteitsvoorschriften formeel zullen worden gewijzigd zal worden opgenomen dat de specificatie naar ‘de mate van opeisbaarheid’ een verplicht onderdeel van de toelichting op deze balanspost gaat vormen.

– De voorschriften voor de waterschappen zijn nog niet aangepast aan de Wet Fido waarin het onderscheid kortlopend–langlopend bij één in plaats van twee jaar is gelegd (één jaar en langer is langlopend, rest is kortlopend). Ook het ESR legt de grens bij één jaar. Vanaf 2004 zullen waterschappen de grens op die manier moeten leggen.

Deze definitiewijziging heeft ook gevolgen voor de post ‘vorderingen en overlopende vaste activa’.

Toelichting

De Wet Fido heeft tot gevolg dat met het begrip 'vorderingen' thans worden bedoeld de vorderingen van het waterschap op en beschikbaar gestelde financiële middelen aan derden met een looptijd korter dan één jaar.

De tabel hieronder geeft aan welke informatie op kwartaalbasis met betrekking tot de balanspost 'vorderingen en overlopende vaste activa' moet worden verstrekt.

	Vermeerderingen	Verminderingen
a Verstrekte kortlopende leningen		
b Vorderingen op overheden		
c Vorderingen op overige debiteuren		
d Overlopende activa		

Tot de onder a bedoelde kortlopende leningen behoren niet de rekening–couranttegoeden. Deze behoren tot de liquide middelen.

Effecten (kortlopende)

Achtergrond

- Tot op heden behoeften de waterschappen de balanspost effecten niet nader onder te verdelen. Net zoals bij de langlopende effecten en deelnemingen moet echter ook deze post conform het ESR worden onderscheiden in uitzettingen bij bedrijven waarbij de vergoeding voor het beschikbaar gestelde vermogen niet vaststaat en overige uitzettingen. Daarom wordt de vroegere samengestelde post 'Effecten' nu onderscheiden in:
 - uitzettingen bij bedrijven;
 - overige uitzettingen.
- De voorschriften voor de waterschappen zijn nog niet aangepast aan de Wet Fido waarin het onderscheid kortlopend–langlopend bij één in plaats van twee jaar is gelegd (één jaar en langer is langlopend, rest is kortlopend). Ook het ESR legt de grens bij één jaar. Vanaf 2004 zullen waterschappen de grens op die manier ook voor de post 'effecten' moeten leggen. Overigens is de post omgedoopt tot 'uitzettingen', omdat deze naam beter aansluit op de terminologie die in de Wet Fido wordt gehanteerd.

Toelichting

De definitiewijziging kortlopend–langlopend uit de Wet Fido betekent dat tot het begrip 'uitzettingen' thans worden gerekend de tijdelijke beleggingen van het waterschap met een looptijd korter dan één jaar.

De informatie die op kwartaalbasis over de balanspost 'uitzettingen' moet worden verstrekt is in onderstaande tabel weergegeven.

	Vermeerderingen	Verminderingen
a1 Uitzettingen bij bedrijven		
a2 Overige uitzettingen		

Liquide middelen

Wat betreft de balanspost liquide middelen behoeven alleen de vermeerderingen en verminderingen die zich in het kwartaal hebben voorgedaan te worden aangeleverd. Onderstaande tabel geeft deze informatie weer.

	Vermeerderingen	Verminderingen
Liquide middelen		

Standgegevens

Van onderstaande balansposten dienen de waterschappen de stand per ultimo van het betreffende kwartaal te verstrekken.

Balanspost	Stand ultimo kwartaal
Financiële vaste activa	
a Aandelen en deelnemingen	€
b Obligaties	€
c Verstrekte vaste leningen aan ambtenaren	€
d Verstrekte vaste leningen aan overheden	€
e Verstrekte vaste leningen aan overigen	€
f Overige vorderingen	€
Uitzettingen (kortlopend)	
a1 Uitzettingen aan bedrijven	€
a2 Overige uitzettingen	€
Liquide middelen	€
Overlopende activa	€
Langlopende schulden	
a1 Obligatieleningen van andere overheden	€
a2 Obligatieleningen van overigen	€
b1 Andere geldleningen van andere overheden	€
b2 Andere geldleningen van overigen	€
Derivaten op langlopende schulden	€
c Langlopende financiële leaseverplichtingen	€
d Bij het waterschap gestorte waarborgsommen	€
Kortlopende schulden en overlopende passiva	
a1 Kortlopende geldleningen	€
a2 Derivaten op kortlopende geldleningen	€
b Schulden aan leveranciers	€
c Schulden te betalen belastingen, sociale en pensioenpremies	€
d Negatieve bank- en giroaldi (waaronder rekening-courant)	€
f Overlopende passiva	€
